

Sari Halttunen, Tarja Kemppainen, Voitto Kuosmanen ja Noora Tuohino

Kirjoittajat työskentelevät Lapin Ely-keskuksen ja Euroopan sosiaalirahaston rahoittamassa Lapin sosiaalityön ja sosiaalialan opetus- ja tutkimuskeskushankkeessa.

Mistä tulevaisuudenuskoa Lapin nuorille?

Lapin sosiaalityön ja sosiaalialan opetus- ja tutkimuskeskus- ja tutkimuskeskushankkeen toimijat vierailivat Lapin kunnissa keväen 2013 aikana. Kuntakäyntien ta-

voitteena oli rakentaa opetus- ja tutkimuskeskusverkostoa Lap- piin sekä neuvotella yhteistyös- tä sosiaalialan kysymyksissä.

Kuntien sosiaalialan johta- jat ja ammattilaiset nostivat erityiseksi huolenaiheekseen loppilaiden nuorten kasvavan pahoinvoinnin. Yhä useammat nuoret lintsaa koulusta, käyttävät päihteitä ja heidän elämänsä kuvaa jonkinmoinen ajelehtiminen sekä näköalatto- muus. Opettajat ja vanhemmat eivät saa otetta nuoriin ja ovat oirehtivien nuorten edessä neuvottomia.

LAPIN SOSIAALIALAN asian-

tuntijoiden mukaan nuorten näköalattomuuden taustalla on usein ylisukupolvinen luovutta- misen meininki, joka koettelee erityisesti 1990 -luvun laman

JUSSI LEINONEN

Kirjoittajien mukaan yhä useammat nuoret lintsaa koulusta, käyttä- vät päihteitä ja heidän elämänsä kuvaa jonkinmoinen ajelehtiminen sekä näköalattomuus.

kokeneiden vanhempien lapsia. Nuoret ovat kasvaneet ym- päristössä, jossa työstä ja sen mukanaan tuomasta toimeentu-

lostasta syryssä oleminen koetaan normaalityyliseksi. Lapin kuntien työttömyys ja ihmisten halut- tomuus muuttaa työn perässä ylläpitää ylisukupolvista syr- jässä olemista ja elämäntapaa. Arjessa totutaan kellottamaan elämänsärytmiin.

Nuorten oirehtiminen on yleistä myös muualla Suomessa. Ennakoiko yläkouluikäisten pahoinvointi sitä, että kasvava joukko nuoria aikuisia valitsee elämänsä yhteiskunnan viralli- sen järjestelmän ulkopuolella? Viitteitä tästä on olemassa: Suo- messa on jo nyt yli 40 000 alle 29 -vuotiaasta nuorta "kadonnut" jonnekin koulutus- ja työmark- kinoiden tavoittamattomiin.

Ylisukupolvisuus selittää osan nuorten oirehtimisesta, mutta monia kysymyksiä nousee esiin: Onko yhteiskunnassa tapahtu- nut jotain sellaista, joka muren- taa nuorten perusturvallisuutta, heidän haluaan olla mukana yh- teiskunnassa ja uskoa tulevai- suuteen? Toimiko valtakulttuu- ri vielä väistyvien sukupolvien ajatus- ja toimintatottumusten

S Suomessa on jo nyt yli 40 000 nuorta kadonnut koulutus- ja työ- markkinoiden tavoittamattomiin.

mukaisesti, eivätkä nuoret saa osakseen kunnioittavaa kohte- lua ja kohtaamista?

VALLITSEVA KULTTUURI saattaa näyttäytyä nuorelle toivottoma- na ja paradoksaalisena: nuorille tarjotaan keppiä ja porkkanaa, jotta he hakeutuisivat koulu- tukseen ja olisivat aktiivisia työnhakijoita. Aktiivisuus palki- taan töihin pääsyn odottelulla ja ammattitaitoa vastaanattomilla pätkätöillä. Nuoren näkökul- masta puhe eläkelän nostosta saattaa vaikuttaa hölmöläisen matonkutomistouhulta maa- ilmassa, jossa oma työmarkki- noille pääsy viivästyy, ja minkä jälkeenkin luvassa on epävar-

muutta ja katkoksia.

Myös keskustelu työvoimapu- lasta voi tuntua kolmekin tut- kintoa opiskelleesta työttömästä nuoresta epäohdonmukaiselta. Kun nuori on hankkinut am- mattitaitoa ja tarjonnut yhteis- kunnalle lahjana osaamistaan, yhteiskunta on tylästi läimäyttä- nyt oven toisensa jälkeen kiinni hänen nenänsä edessä.

Yhteiskunta, joka ei anna nuorelle vastalajia, saa tur- haan odottaa nuoren sitoutu- van ja motivoituvan osalliseksi yhteiskuntaan.

Mistä nuorten oirehtimisessa ja yhteiskunnan ulkopuolelle hakeutumisessa on kyse? Mistä nuoret saivat apua silloin, kun he sitä eniten tarvitsivat? Mitä asialle voisi tehdä Lapissa, missä nuorten hyvinvointipal- velut ja nuoria tukevat yhteisöt ovat muuttokassa? Tässä olisi tuleville vuosille tutkimuksen sekä palvelujen kehittämisen yhteistyösarkaa Lapin kuntien ja Lapin sosiaalityön ja sosiaa- lialan opetus- ja tutkimuskes- kukselle.